

λις δὲ ἐφάνη ἡ αὐγὴ, καὶ εὐθὺς ἔφεραν εἰς ἕκαστον πλακούντιον ζεστόν, μεμῖγμένον μετὰ σάκχαρος καὶ οἴνου. Καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἀνεχώρησαν ὅλοι εἰς προσκύνῃσιν τῶν θεῶν τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς πόλεως, τῶν ἀποθανόντων προγόνων καὶ τῶν ζώντων συγγενῶν, καὶ ἐπὶ ὅκτῳ ἡμέρας πάντες οἱ κάτοικοι ἀντεπεσκέπτοντο ἀλλήλους. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, καὶ ἰδίως οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐμπορικῶν κα-

Κιρέζος λαχαροπώλης.

ταστημάτων καὶ τῶν δημοσίων, ἀντὶ ἐπισκέψεων στέλλουσιν ἐπισκεπτήρια τὰ ὅποια οἱ ὑπηρεταὶ ρίπτουσιν ὑπὸ τὰς θύρας.

» Ὡς καὶ παρ' ἡμῖν οὕτω καὶ ἐν Κίνα ἐκδίδεται κατ' ἔτος ἡμερολόγιον περιέχον περιέργους ὁδηγίας· πότε φερέειπεν νὰ νίπτωνται, πότε νὰ ξυρίζωσι τὴν κεφαλὴν, πότε ν' ἀνοίγωσι τὰ ἐργαστήριά των, πότε νὰ ταξειδεύωσιν ἢ νὰ νυμφεύωνται, ἢ νὰ πράττωσι πᾶν ἄλλο ἔργον. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι δὲν πιστεύουσι τὰ τοιαῦτα, ὥστε οὐτε ὑποτάσσονται εἰς τὰς ὁδηγίας· οὐχ ἦττον ὅμως ὁ ὄχλος ἀκολουθεῖ αὐτάς, ὡς τινὰς ὡς περιέργους θέλομεν κοινοποιῆσαι ἄλλοτε. »

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ.

Ἐπιστολὴ ΣΤ' (*).

Μάντισσιρ, Μάρτ. 1857.

ἌΝΔΡΟΣ.

—οοο—

Εἰς τὰς χαριστάτας καὶ εὐχλόττους Ἐξομολογήσεις αὐτοῦ ὁ μελαγχολικὸς τῆς Γενεῆς φιλόσοφος ἀναφέρει ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, ἂν δὲν

(*) Ἰδε φυλλάδια 152, 156, 163, 171, 184.

ἀπατῶμαι, ὅτι ἡσθάνετο ἰδίαν τινὰ εὐχαρίστησιν περιγράφων τὴν καλλομένην τοῦ λαοῦ, κεκλεισμένος ἐντὸς θαλάμου ἐν ὧρα χειμῶνος, τὰ χρώματα καὶ τὴν θέαν τῶν ἀνθέων, περιχυλούμενος ἀπὸ τὸν καπνὸν τῆς σπινθηρίζουσης ἑστίας, τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν, θεωρῶν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὸ μοῖρμα καὶ ἄφυσλλον δάσος τοῦ Montmorancy, καὶ τὸν ἔρωτα, διάγων ἤδη ἄνευ σχεδὸν ἔρωτος, παρὰ τὸν χειμῶνα τοῦ βίου γερόμενος, καὶ χειμῶνα τοιοῦτον, οἷον ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται τῶν παθητικῶν σελίδων τοῦ ἀφίλου ἐκείνου καὶ φερεοῖκου φιλοσόφου.

Ἀρχόμενος οὕτω τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, φίλε, διὰ τῆς ἀγαπήσεως τοῦ Ἰακώβου Ρουσσώ, καὶ μέλλων τὰ ἐξαγάγω ἐκ σημειώσεων παλαιῶν καὶ σχεδὸν δυσαναγνώστων ἀναπολήσεως ἐποχῆς λίαν μεμακρυσμένης ἀπὸ τῆς παρούσης, δὲν ἔχω ποσῶς τὴν ἀξίωσιν τοῦ νὰ παραβάλω τὰς διηγήσεις μου πρὸς τὰς τοῦ συγγραφέως τῶν Ἐξομολογήσεων. Τυχαίως πως ἐπῆλθέ μοι ἡ ὁμοίωσις αὕτη, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξόπτησεν εἰς τὴν φαντασίαν μου σειρὰ τις ἀγαπήσεως τῆς ἀποπτώσεως νεότητός μου. Εἶχον καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, ἀνάμικτον σχεδὸν, ὀνείρων, πόθων, ἐλπίδων καὶ ἐπιθυμιῶν ματαίων. . . . Ἀλλὰ καὶ ἐρώτω; Εἶναι δυνατόν γ' ἀποσιωπηθῇ καὶ νὰ παραληφθῇ ἡ ἡχέσασα καὶ πλήρης γοήτρου αὕτη λέξις, λαλοῦντος τινος περὶ νεότητος, καὶ ἀναδιφοῦντος μετὰ χρόνους τὰς πρώτας σελίδας τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς;

Ἀποφασίσας λοιπὸν νὰ κατατάξω ἐν ταῖς περιοδαῖς ταύταις καὶ τὴν ἐν τῇ νήσῳ Ἀνδρῶ περιδιάβασίν μου, καὶ ἀποτινάσσω τὴν κόνιν παλαιοῦ ἡμερολογίου νὰ ἐφοδιάσω τὴν περὶ νεαροῦ τινος συμβάντος τῆς ζωῆς μου διήγησιν μετὰ παραγράφων ὀλοκλήρων, γεγραμμένων ἐν τῇ θερμότητι τῆς φαντασίας, καὶ οὐδὲν ἥττον ἐν τῇ εὐκρίτειά τῆς πασχούσης καρδίας, νομίζω, φίλε, ἀναγκαῖον γ' ἀποκριθῶ ἐκ προοιμίου εἰς τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν— Πρωτίδου, κύριε σπουδαστά, τὰ ὁμιλήσης περὶ ἐρωτικοῦ σου ἐπεισοδίου; καὶ τίς ἄρα γέ ἡ ἀνάγκη νὰ ἀληθῆς περὶ πράγματος γνωστοῦ εἰς σὲ καὶ εἰς τινὰ λίαν ἱσως εὐάριθμα πρόσωπα, καὶ νὰ ἐκθέσῃς εἰς τὴν βιβλίον τοῦ κοινοῦ περιέργειαν ἐξομολογήσεις ἀποκρύφους, αἵτινες ἱσως δύναται νὰ θλίψωσι τὸ ὄμμα ἀναγνώστου μάρτυρος ἢ καὶ συνοδοιπόρου τῶν νεανικῶν ἐκδρομῶν σου; Ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην λέγω εὐθὺς πρῶτον, ὅτι αἱ λέξεις κοινὸν καὶ οὐτὶς μοὶ φαίνεται ἀρκετὰ συνώνυμοι· δεύτερον ὅτι ὁμιλῶ ἐν τῇ σκέπῃ καὶ τῇ σκιᾷ ἀρχαίων χρόνων περὶ ἡμερῶν ἀρχαίων, καὶ τρίτον, ὅπερ ἐνδιαφέρει ἐμὲ προσωπικῶς, ὅτι πρὸ χρόνων ἤκουσα παρὰ φίλου σοβαροῦ ἐπιτιμωτῆός με ὡς γενομένου ἥρωος ἀπατηλοῦ ἐν δράματι ἀπροσδιονύσω. Εἶποτε ὑπῆρξε τοιοῦτόν τι, ὅπερ ὠνομάσθῃ ἐμφαντικῶς δράμα, τὸ δράμα τοῦτο παρεμορφώθη καὶ παρωδῆθη. Καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι δι' οὓς μοὶ ἐφάνη

ἀριστὸν ἵνα διορθώσω, ἐν τῇ ἐμῇ ἐξομολογήσει, τὰ εἴτε δι' ἀγροίας εἴτε ἐκ δυσθουρίας ἀμαρτήματα τοῦ μικροῦ μου ἐρωτικοῦ δράματος.

Α.

Καὶ τοὶ ἐνωρίτερον τοῦ συνήθους, ἀλλ' ἐγκαίρως ἐφαίνοντο ἀπελθεῖν μετὰ τῶν καυμάτων τῆς ἀθηναϊκῆς ἀτμοσφαίρας αἱ θεριναὶ τοῦ Πανεπιστημίου διακοπαί, μεσοδύτος ἤδη τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1845. Τρεῖς μῆνες μόλις ἦσαν ἀπὸ τῆς ἐκ Βυζαντίου ἐπαρόδου εἰς Ἀθήνας, καὶ ἐν τῇ μονοτόνῳ ἡσυχίᾳ τῶν διακοπῶν περιπεσὼν ἤρχισα εὐθὺς νὰ αἰσθάνωμαι τὴν μελαγχολίαν τῆς νοσταλγίας καὶ νὰ ποθῶ τὰς κοιλάδας τοῦ Καταστέρου. Ἡ ἐν Ἀθήναις κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας διατριβὴ δὲν παρέχει οὔτε ψυχαγωγίαν οὔτε θέληγυτὸν τι εἰς τὸν σπουδαστὴν, πολλῶ δὲ μᾶλλον εἰς ἐμὲ ὅστις ἔφερον ζωηροτάτας εἰσέτι τὰς ἀναπολήσεις τῆς ὠραίας ἐπαλέφου.

Ὅθεν βαρυνθεὶς καὶ τὴν χαῦνον ἀνάγκωσιν, καὶ τοὺς περιπάτους τῶν Ἀθηνῶν πλήρεις κοινότητος καὶ πολιτικῆς ἐρεσχέλιας, καὶ μὴ ὑποφύων τὴν ἐν τοῖς πολυαριθμοῖς καφετερίοις τῆς πρωτευούσης ματαίαν τοῦ χρόνου δαπάνην, ἐπεδιβάσθην τὸ ἑσπέρας τῆς 10 Ἰουλίου εἰς τὸ αὐστριακὸν ἀτμοκίνητον ἀποπλέον εἰς Σέρρον.

Δὲν ἦτο βεβαίως πρωτοφανὲς εἰς ἐμὲ τὸ θέαμα τῶν κύκλῳ πειραϊκῶν παραλίων ἀλλ' εἴτε ἐνεκα τοῦ εὐχαρίστως ἀρχομένου πλοῦ, εἴτε ἐνεκα τῆς ὠραίας θερινῆς ἑσπέρας, εἴτε (ὅπερ τὸ αἰωνίως ἀληθές) διότι τὰ παράλια ταῦτα λαλοῦσι πάνποτε εἰς τὴν γαρτασίαν μέγα τι, καὶ πάνποτε τέρπουσι τὸ ὄμμα τοῦ θεατοῦ, μ' ἐφαίνετο λίαν γοητευτικὴ ἡ θέα τῆς σαρωνικῆς θαλάσσης. Περιοριζομένη ὑπὸ τῶν πέριξ ζωγραφικῶν λόφων καὶ ἀριστερόθεν ὑπὸ τῶν παραλίων τῆς Σαλαμῖδος καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὄριζοντος ὑπὸ τῶν ὄρεων τῆς Αἰγίνης καὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, ἡ θάλασσα αὕτη, καθ' ἣν ὦραν ἀπέπλεον πλήττουσα γαληνιαῶς τὰ ψαμμώδη κράσπεδα τῆς Μοννυχίας καὶ τοῦ Φαλήρου, καὶ ἐκτεινομένη πρὸς ἔρημον αἰγιαλὸν τοῦ Σουνίου, μ' ἔθελεν ὡς παλαιὰ φίλη. Τὸ δὲ ἱεροπρεπὲς θέαμα τοῦ ὀπισθεν τῶν κορυφῶν τῆς Σαλαμῖδος ὄντος ἡλίου ἐξέπνιξε καὶ ἐζωογόνηε τὰς ἐντυπώσεις τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας, ἀγαπησάσης τὰς μεγάλας παραδόσεις τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας ἀρχαίας τε καὶ νεωτέρας.

Μετὰ δώδεκα ὥρας ἠράξαμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἐρμουπόλεως.

Διατρίψας τὰ εὐτυχέστερα ἔτη τῆς μαθητικῆς μου ζωῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τρόφιμος τοῦ Γυμνασίου τῆς Ἐρμουπόλεως καὶ μαθητὴς τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ φρόνημα καὶ τὴν γαρτασίαν γυμνασιάρχου Γ. Σερουῖου, ἐπαγεῖδον καὶ ταύτην τὴν φορὰν μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἀληθῶς φίλην τοῦ Λογίου Ἐρμού πόλιν καὶ τοὺς προσπεσσημένους εἰς τὸν Κερδῶνα. Ποσάκις τῷ ὅντι δὲν ἐπέσυρεν ἡ Ἐρμούπολις τὸν δίκαιον ἔπαινον τῶν περιηγητῶν,

θελομένων ἐκ πρώτης ὄψεως ὑπὸ τῆς ἐκ τοῦ Λομένος ἀναπιτασσομένης ἀμφιθεατρικῆς αὐτῆς ὄψεως; Ποσάκις δὲν ἐκπνέθη ἡ φιλεργία καὶ ἐπιμέλεια τῶν κατόλων τῆς αὐτοσχεδίου ταύτης πόλεως, οἵτινες ὁσημέραι καλύπτουσι τοὺς βράχους τῆς παραλίας ταύτης διὰ καλῶν οἰκοδομημάτων; Τὸ Γυμνάσιον καὶ τὰ εκπαιδευτικὰ αὐτῆς καταστήματα δὲν μαρτυροῦσι φανερώς ἰδίᾳ μὲν τὴν τὴν ὑπὲρ τῆς παιδείας μέριμναν τῶν Ἐρμουπολιτῶν, γενικῶς δὲ τὴν εἰς τὸ καλὸν τάσιν τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς, διότι δύναται τις προχαίρων νὰ εἴπῃ ὅτι τὴν ἐλληνικὴν φυλὴν ἀρχοῦντως ἀντιπροσωπεύουσιν οἱ ἀπαρταχόμενοι τῆς τε ἐλευθέρου καὶ δούλης Ἑλλάδος ἐγκαταστηθέντες αὐτοὶ καί τοιοι.

Εἰς τὴν πόλιν ταύτην πᾶς τις εὐρίσκει ἀρμοδίαν ψυχαγωγίαν καὶ ἐν ταῖς δύο ἐμπορικαῖς λέσχαις (α), ἐντὸς τῶν ὁποίων συνέρχονται οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν πολιτῶν, καὶ εἴτε ἀναγιγνώσκουσι τὰς ἐγχωρίους καὶ ξένας ἐφημερίδας, εἴτε συνδιαλέγονται περὶ ἐμπορικῶν ἢ πολιτικῶν πραγμάτων. Πρὸ πάντων δὲ τὰ ἡμέτερα πολιτικὰ ἐπικρίνονται καὶ συζητοῦνται ἄνευ σχεδὸν πάθους κομματικοῦ, ἀλλ' ὑπὸ ἐκούσιν συμβεβαστικῇ, ἀναγκαίαν εἰς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπορίου, καὶ εἰς τὴν κατὰ μικρὸν ἀναπτυσσομένην στερεότητα τοῦ νεαροῦ ἡμῶν βασιλείου, ἔχοντος ἀναμφίλεκτον χρεῖαν ἡσυχίας, ὁμοιοῖας καὶ κοινῆς ὑπὲρ τοῦ καλοῦ συμπράξεως.

Τὴν ἐπιούσαν (13 Ἰουλίου) ἐπέβην εἰς Πέραμα ἀποπλέον εἰς Ἀνδρόν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Χ. Α. ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ

ΓΝΩΜΙΚΑ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ.

—οοο—

Ἐρωτηθεὶς ποτε, τί τῶν θηρίων κάκιστα δάκνει; ἔφη· Τῶν μὲν ἀγρίων, συκοφάντης, τῶν δὲ ἡμέρων, κόλαξ.

Πρὸς τὸν εἰπόντα· Πολλοὶ σοὺ καταγελῶσιν, ἀλλ' ἐγὼ, ἔφη, οὐ καταγελῶμαι.

Πλάτων θεασάμενος αὐτὸν λάχανα πλύνοντα, προσελθὼν ἡσυχῇ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ Διονύσιον ἐθεράπευες, οὐκ ἂν λάχανα ἐπλυνες. Τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι ὁμοίως ἡσυχῇ· Καὶ σὺ εἰ λάχανα ἐπλυνες, οὐκ ἂν Διονύσιον ἐθεράπευες.

(π.) Πρὸς τὰς δύο ἐμπορικὰς λέσχας, συγκαταστάται ὑπὸ συνδρομητῶν ἐμπόρων καὶ ἐγκαταστάσιον πολιτῶν, ἡ Ἐρμούπολις εἶχε καὶ τὸ Μουσικὸν της, τὸ ὁποῖον ἦν διὰ πᾶντιν ἐπὶ τῆς γυμνασιαρχίας τοῦ Γ. Σερουῖου. Τὸ ἀξιολογὸν τοῦτο κατὰστημα, ὑπάρχον ἐνδιαφέροντα μαθητῶν καὶ λογίων ἀνδρῶν, κατηργήθη μετὰ ταῦτα. Ἐσχάτως δὲ (1858) ἐρημίζετο ἡ ἀνακαίνισίς του. Εὐχῆς ἔργον τῷ ὄντι ἡ ἐπαλήθευσις τῆς φήμης ταύτης.